

Dete

Živela sta oče in mati. Imela sta hišo in polje. Imela sta tudi dete.

Dete je bilo majckeno. Hodilo je po hiši in čebljalo.

Dete se je igralo.

Ali se je skrilo za vrata ali pod mizo in potišalo. Oče in mati sta ga iskala. Ko sta ga našla, se jima je spustilo v objem. Oče in mati sta se smejala, dete pa je cepetalo z nožicama in od veselja vreščalo.

Včasih se je dete vzpelo na okno in je gledalo v veliki svet.

Modri očesci sta mu romali po poti na polje, kjer je zrelo žito in se je iznad rasti dvigal škrljanček.

Zašli sta na trato, kjer so iz trave mežikale pisane cvetice. Dvignili sta se na gore in z gorá na nebo.

In je bilo vse modro, očesci in nebo.

Dete je zato gledalo v svet, ker bi bilo rado potovalo. Vsaj malo bi bilo rado pogledalo po svetu.

Nekoč se je dete zgubilo iz hiše in nekam odpotovalo.

Oče in mati sta se ustrašila. Prebledela sta in se spogledala. Drug drugemu sta uzrla solze v očeh.

In oče je vzel romarsko palico in mati je povezala potno culo. Šla sta v svet, da poiščeta dete.

Zavila sta v polje in ga klicala. Rekla sta si:

»Dete je odšlo nabirat cvetice.«

Ni se jima oglasilo, ni ga bilo na polju.

S polja ju je pot pripeljala v gozd. Hodila sta med drevesi, po stezicah kraj mehkih mahovitih blazin in sta govorila:

»Dete je šlo v gozd, da bi videlo zajčke in srne. Utrudilo se je. Leglo je na mah in zaspalo.«

Prehodila sta gozd. Deteta nista našla.

Iz gozda sta se spustila k potoku. Preskakovala sta okroglo kamenje, postajala na produ in klicala.

Potok je pel čez skale, a dete se ni oglasilo.

Dospela sta k tolmunu in pogledala vanj:

»Morda je padlo dete v globoko vodo in dobiva vsaj trupelce.«

Tudi v tolmunu ni bilo deteta. Le svoja izjokana obraza sta videla na vodni gladini.

Vprašala sta ribice, kje bi bilo njuno dete. Ribice so odmajale z repki in niso odgovorile.

Obrnila sta se od potoka in se vzpela na ozke, strme steze. Znoj jima je lil s čela. Trnje je segalo na stezo in ju zbadalo, grmovje ju je šibalo. Izmučena sta dospela na vrh, nad brezno.

Bila sta trudna, a nista sedla. Bila sta lačna, a nista jedla. Šla sta iskati dete.

Gledala sta po mahu in lesovju, ali se ne bi kje poznale detetove stopinje. Oprijela sta se starikevih debel na robu strmine, se sklonila nad prepad in rekla:

»Morda je padlo dete v brezno. Če ne več živega, vsaj mrtvega naj dobiva.«

V prepadu so ležale le ostre skale.

Pogledala sta v gore in sta jim zaklicala. Potožila sta soncu, nebu in oblakom. Vse je tiho, trdo molčalo.

Zdaj milo zajokata.

Mati je odložila culo na tla in je rekla:

»Nočem je s sabo. Nikdar več ne bom jedla.«

In oče je prislonil palico h grmu:

»Ne rabim je odslej. Nikdar več ne bom potoval po svetu.«

Brez upa, z bridkostjo v srcu sta se vračala domov. A ko sta prišla v bližino doma, glej, je pokukalo dete izza drevesa kraj hiše.

Pokukalo je, se zasmejal ter steklo očetu in materi v objem.

Dete se je bilo namreč skrilo za drevo. Dete se je hotelo le igrati.

Oče in mati sta privila dete k sebi in njune solze so kapale v njegov smeh.

Šele dolgo nato sta oče in mati prav potihoma dahnila:

»Zakaj si to storilo, dete?«

J. Langerholc

Tako govori le mati

Nekaj je precej močno potrkalo na vrata. Domačin ne bo, tako potrka le beraška roka. Odprli smo mu in pred menoj je stal postaren in precej poraščen možakar z divje razmršeno brado.

Prejel je svoj dar, kakor ga prejme sto in sto drugih. Tako nekam od strani ga je ogledoval. Videlo se je, da mu ni všeč. Premalo se mu je zdelo.

»Gospod, še malo dodajte,« je pričel.

»Še malo? Ne morem. Preveč vas je te vrste cestarjev, preveč.«

»Saj vam ni treba vsakemu dodajati. Samo meni dodajte.«

»Pa zakaj?«

»Ali me ne poznate?« me je po strani pogledal, »saj vendar veste, da sva bila oba pri istem kamnu krščena. Rojaka sva. Nisem vam še delal nadlege in je tudi ne bom — veste, kmalu se bom preselil tja k Sv. Juriju, če bo Bog hotel tako. Khm, khm,« ga je začel naganjati kašelj.

Nisem ga spoznal. Samo poštena in nepokvarjena loška govorica mi je razodevala, da govori mož čisto resnico.

»Pa vas res ne morem poznati.«

»Zakaj me pa vikate? Za nas cestarje je že kar „ti“ zadosti dober. Veste, Vrbanov France sem!«

Vrbanov France! Pred menoj je začela vstajati zgodba njegovega življenja. Vrbanov France! Kakšen delavec je bil ta človek svoje dni! Vse ga je cenilo. Pa se je morebiti ravno radi tega prevzel in je začel svoje rokodelstvo popuščati in zanemarjati. In pa materin ljubljencek je bil. Ne ravno edini sinček, pač pa tako rekoč »edini«. Brata je imel, a brat je bival tam daleč v tujini. Zato se je materina ljubezen Franceta še bolj oklepala. . .

France pa je materino ljubezen znal kar na debelo izkoriščati.

